

DECIZIE

16 septembrie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul: Tamara Chișca-Doneva
Judecătorii: Maria Ghervas, Dumitru Mardari
Elena Covalenco și Sveatoslav Moldovan

examinând recursul declarat de către Ministerul Justiției, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Bujac Serghei și Bujac Natalia împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Consiliul municipal Chișinău și executorul judecătoresc Cațer Victor cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului material și moral, încasarea cheltuielilor de judecată, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 26 martie 2015, prin care a fost admis apelul declarat de Ministerul Justiției și modificată hotărârea Judecătoriei Buiucani mun.Chișinău din 01 iulie 2014

c o n s t a t ă:

La 07 aprilie 2014 Bujac Serghei și Bujac Natalia au depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Consiliul municipal Chișinău și executorul judecătoresc Cațer Victor cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului material și moral, încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de chemare în judecată au invocat că Bujac Serghei activează în cadrul Ministerului Afacerilor Interne din anul 1999.

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 24 noiembrie 2008 Consiliul municipal Chișinău a fost obligat să-i asigure cu spațiu locativ în condițiile art.35(1) Legea cu privire la poliție nr. 416-XII din 18 decembrie 1990, conform normelor prevăzute de legislația locativă în vigoare.

Hotărârea judecătorească este executorie de la 09 decembrie 2008, însă pînă în prezent nu este executată.

Executorul judecătoresc Viorel Stoianov care a intentat procedura de executare s-a adresat Consiliului municipal Chișinău cu interpelări privind executarea hotărârii judecătorești, însă au fost ignorate, abia la 09 decembrie 2010 Primăria municipiului Chișinău prin răspunsul nr.08-6642 i-a comunicat că executarea

hotărîrii instanței de judecată nu poate fi posibilă din cauza lipsei spațiului locativ liber în municipiul Chișinău, generat de procesul de privatizare a fondului de locuințe, ceea ce a redus substanțial imobilul cu destinație locativă aflat în proprietate municipală.

În lipsa spațiului locativ familia sa compusă din 4 persoane a fost nevoită să încheie contract de locațiune pentru apartamentul nr.72 din str.C.Brîncuși, 110C, mun.Chișinău achitînd lunar plata pentru locațiune în mărime de 7000 lei începînd cu 01 ianuarie 2009 pînă în prezent, fiindu-le cauzat prejudiciu material în mărime de 427000 lei.

Prin neexecutarea hotărîrii judecătorești privind asigurarea cu spațiu locativ pe o perioadă de peste 5 ani li se cauzează fiecărui membru al familiei suferințe morale pe care le apreciază la suma de 54000 lei pentru fiecare, iar în total 216000 lei.

Consideră că Republica Moldova a încălcat art.6§1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale și art.1 Protocolul nr.1 la Convenție.

Cer Bujac Serghei și Bujac Natalia constatarea faptului încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii Curții de Apel Chișinău din 24 noiembrie 2008, încasarea din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor prejudiciul material în mărime de 427000 lei, prejudiciul moral în mărime de 216000 lei, cheltuielile de judecată în mărime de 8000 lei, plata lunară pentru închirierea spațiului locativ pînă la executarea hotărîrii judecătorești în sumă de 7000 lei.

Prin mandatele nr.0444027 și nr.0444028 din 10 martie 2014 avocatul Veaceslav Caragia a fost împuternicit de Bujac Serghei și Bujac Natalia să le reprezinte interesele în instanțele de judecată cu dreptul de a executa toate actele de procedură, inclusiv cu dreptul de a reduce cuantumul pretențiilor, de a modifica temeiul sau obiectul acțiunii, de a ataca hotărîrea judecătorească etc. (f.d.4-5).

La 01 iulie 2014 avocatul Veaceslav Caragia a depus în interesele lui Bujac Serghei și Bujac Natalia cerere de modificare a pretențiilor solicitînd încasarea din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției și a Ministerului Finanțelor prejudiciul material și moral, cheltuielile de judecată.

Tot la 01 iulie 2014 avocatul Veaceslav Caragia a depus în interesele lui Bujac Serghei și Bujac Natalia cerere de reducere a cuantumului pretențiilor solicitînd reducerea cuantumului prejudiciului material de la 427000 lei la 231000 lei și plata lunară pentru închirierea spațiului locativ de la 7000 lei la 3500 lei pînă la executarea hotărîrii judecătorești.

Prin hotărîrea Judecătoriei Buiucani mun.Chișinău din 01 iulie 2014 acțiunea a fost admisă parțial.

S-a constatat faptul încălcării dreptului lui Bujac Serghei și Bujac Natalia la executarea în termen rezonabil a hotărîrii Curții de Apel Chișinău din 24 noiembrie 2008 dosarul nr.3-8222/08.

S-a încasat în beneficiul lui Bujac Serghei și Bujac Natalia din contul bugetului de stat al Republicii Moldova prin intermediul Ministerului Justiției și Ministerului Finanțelor prejudiciul material cauzat sub formă de plata chiriei în sumă

de 231000 lei, prejudiciul moral cauzat în mărime de 57000 lei și suma de 5000 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică.

În rest acțiunea a fost respinsă.

La 04 iulie 2014 Ministerul Justiției a depus apel nemotivat, iar la 07 noiembrie 2014 apel motivat împotriva hotărîrii Judecătorei Buiucani mun.Chișinău din 01 iulie 2014.

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 26 martie 2015 a admis apelul declarat de Ministerul Justiției, a modificat hotărîrea Judecătorei Buiucani mun.Chișinău din 01 iulie 2014 și a micșorat suma prejudiciului moral încasat din contul bugetului de stat al Republicii Moldova prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Bujac Serghei și Bujac Natalia de la 57000 lei la 15000 lei.

În rest a menținut hotărîrea primei instanțe.

La 14 iulie 2015 Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 26 martie 2015, solicitînd admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărîrii primei instanțe, emiterea unei noi hotărîri de respingere a acțiunii sau modificarea hotărîrilor judecătorești în sensul diminuării sumelor acordate.

În motivarea recursului Ministerul Justiției a invocat că instanța de apel verificînd legalitatea și temeinicia hotărîrii primei instanțe eronat a interpretat dreptul material cu privire la repararea prejudiciului prin prisma Legii nr.87 din 21 aprilie 2011.

Instanța de apel nu s-a expus asupra tuturor motivelor invocate în cererea de apel, nu a argumentat concluzia cu privire la temeinicia hotărîrii primei instanțe în partea încasării prejudiciului material în sumă de 231000 lei.

Curtea Europeană prin jurisprudența sa în acest sens, precizează că prejudiciul material pretins nu poate fi compensat în circumstanțele în care hotărîrea judecătorească neexecutată nu stipulează titlu de proprietate ci doar chirie (*Panov versus Moldova*, § 27-28).

Statul a întreprins măsurile care puteau fi în mod rațional întreprinse pentru a executa hotărîrea judecătorească.

Intimații nu manifestă dezacordul cu acțiunile/inacțiunile executorului judecătoresc.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 14 august 2015 executorul judecătoresc Cațer Victor a depus notă informativă la recursul declarat de Ministerul Justiției în care a menționat că la 03 februarie 2015, în urma tranzacției de împăcare, Primăria mun.Chișinău a executat documentul executoriu nr.3-8222/08 din 24 noiembrie 2008 emis de Curtea de Apel Chișinău, transferînd la contul executorului judecătoresc suma de 53120 euro convertiți în lei moldovenești conform cursului oficial al Băncii Naționale a

Moldovei din 02 martie 2015 ceia ce constituie 1084264,19 lei, care au fost eliberați creditorului.

La 01 septembrie 2015 avocatul Veaceslav Caragia a depus în interesele lui Bujac Serghei și Bujac Natalia referință la recursul declarat de Ministerul Justiției, solicitând declararea acestuia ca inadmisibil.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție prin încheierea din 02 septembrie 2015 a considerat recursul admisibil, fără a prejudicia fondul.

În conformitate cu art. 441 și art. 442 alin. (1) Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului, verificând în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi probe.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Judecând recursul declarat în limitele invocate pe baza materialelor din dosar și a notei informative prezentată de executorul judecătoresc Cațer Victor, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că acesta este depus în termen, întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe în partea încasării prejudiciului material și emiterea în această parte a unei noi hotărâri de respingere a acestui capăt de cerere din următoarele motive.

În conformitate cu art. 434 Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa părților copia deciziei din 26 martie 2015 la 02 aprilie 2015. (f.d. 161).

În copia registrului de evidență a corespondenței a Ministerului Justiției este menționat că copia deciziei instanței de apel a fost recepționată la 08 iulie 2015.

La 10 iulie 2015 reprezentantul Ministerului Justiției a confirmat contra semnătură primirea copiei deciziei Curții de Apel Chișinău din 26 martie 2015 (f.d.160 verso).

Prin urmare, recursul declarat la 14 iulie 2015 este depus în termen.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Din actele pricinii rezultă că prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 24 noiembrie 2008, Consiliul municipal Chișinău a fost obligat să asigure reclamanții Bujac Serghei și Bujac Natalia cu spațiu locativ în condițiile art.35 alin.(1) Legea cu privire la poliție nr. 416-XII din 18 decembrie 1990, conform normelor prevăzute de legislația locativă în vigoare.

Hotărârea Curții de Apel Chișinău din 24 noiembrie 2008 a devenit irevocabilă prin neatacare și la 09 decembrie 2008 s-a eliberat titlu executoriu.

Primăria mun.Chișinău prin răspunsul nr.08-6642 din 09 decembrie 2010 a comunicat executorului judecătoresc Stoianov Viorel că la momentul actual executarea hotărârii Curții de Apel Chișinău din 24 noiembrie 2008 nu este posibilă

din cauza lipsei spațiului locativ liber în municipiul Chișinău, fapt generat de procesul de privatizare a fondului de locuințe, ceea ce a redus substanțial imobilul cu destinație locativă aflat în proprietate municipală.

Consiliul municipal Chișinău în prezent nu dispune de mijloace financiare necesare pentru construcția spațiului locativ în vederea executării hotărârilor instanțelor de judecată privind asigurarea cu spațiu locativ a creditorilor urmăritori.

Prin încheierea executorului judecătoresc Doroftei Igor nr.064-594 din 24 ianuarie 2014 s-a strămutat documentul executoriu nr.3-8222/08 din 24 noiembrie 2008 emis de Curtea de Apel Chișinău executorului judecătoresc Cațer Victor.

Executorul judecătoresc Cațer Victor prin actul din 27 ianuarie 2014 a preluat executarea documentului executoriu nr.3-8222/08 din 24 noiembrie 2008 emis de Curtea de Apel Chișinău.

Întru executarea documentului executoriu nr.3-8222/08 din 24 noiembrie 2008, executorul judecătoresc Cațer Victor s-a adresat Consiliului municipal Chișinău cu demers solicitînd executarea hotărîrii Curții de Apel Chișinău din 24 noiembrie 2008.

Direcția Generală Locativ-Comunală și Amenajare a Consiliului municipal Chișinău prin răspunsul nr.124 din 04 martie 2014 a comunicat executorului judecătoresc Cațer Victor că la momentul actual executarea hotărîrii judecătorești nu este posibilă din cauza lipsei spațiului locativ liber în municipiul Chișinău, fapt generat din cauza lipsei mijloacelor financiare necesare pentru construcția sau procurarea spațiului locativ, iar procesul de privatizare a fondului de locuințe a redus substanțial imobilul destinație locativă aflat în proprietate municipală.

Bujac Serghei și Bujac Natalia s-au adresat cu prezenta cerere de chemare în judecată solicitînd constatarea faptului încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii Curții de Apel Chișinău din 24 noiembrie 2008, încasarea din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției și Ministerul Finanțelor prejudiciul material sub formă de plata chiriei în sumă de 231000 lei, prejudiciul moral în mărime de 216000 lei, cheltuielile de judecată în mărime de 8000 lei, plata lunară pentru închirierea spațiului locativ pînă la executarea hotărîrii judecătorești în sumă de 3500 lei.

Instanțele judecătorești au emis hotărârile sus-menționate.

Judecând pricina în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a constatat că prima instanță și instanța de apel în partea încasării prejudiciului material au aplicat și interpretat eronat normele de drept material.

Conform art.2 alin.(1) și (2) Legea nr.87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești, orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești poate adresa în instanță de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea

prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta lege și de legislația procesuală civilă.

Repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului.

Aliniatul 4 alin.(1) al aceleiași Legi prevede că sarcina probațiunii lipsei de încălcare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine Ministerului Justiției, iar sarcina de a dovedi suportarea prejudiciului material cauzat prin această încălcare și suportarea costurilor și cheltuielilor de judecată îi revine reclamantului.

Prin certificatul Inspectoratului de Poliție Bender nr.6/2247 din 01 iulie 2014 se confirmă că Bujac Serghei este angajat al Inspectoratului de Poliție Bender (f.d.77).

Din copiile buletinelor de identitate rezultă că Bujac Serghei și Bujac Natalia au viză de domiciliu în raionul Slobozia, satul Caragaș de la 24 decembrie 2008 și 02 noiembrie 2010 (f.d.23, 24).

În cererea de chemare în judecată Bujac Serghei și Bujac Natalia la fel au indicat că locuiesc în raionul Slobozia, satul Caragaș, str.Lenin,80/A, ap.47.

Bujac Serghei locuind împreună cu familia în raionul Slobozia, satul Caragaș și fiind angajat al Inspectoratului de Poliție Bender nu a demonstrat care a fost necesitatea să închirieze apartamentul nr.72 din mun.Chișinău, str.C.Brîncuși, 110/C.

Conform art.5 alin.(1) Legea nr.87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, în urma constatării faptului că a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, instanța de judecată decide asupra acordării unei satisfacții echitabile de la bugetul de stat în contul reparării prejudiciului moral, material, precum și a costurilor și a cheltuielilor de judecată.

Instanța decide asupra acordării unei satisfacții echitabile de la bugetul de stat în contul reparării prejudiciului material doar în cazul suportării reale a prejudiciului material cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Prin urmare, Bujac Serghei și Bujac Natalia nu au probat că au suportat pierderi datorită imposibilității de a se folosi de spațiul locativ care urma să le fie acordat de către Consiliul municipal Chișinău în baza hotărârii Curții de Apel Chișinău din 24 noiembrie 2008.

Instanțele judecătorești nu au ținut cont de aceste circumstanțe și neîntemeiat au încasat din contul bugetului de stat al Republicii Moldova prin intermediul Ministerului Justiției și Ministerului Finanțelor prejudiciul material cauzat sub formă de plata chiriei în sumă de 231000 lei.

În afară de aceasta, executorul judecătoresc Cațer Victor în nota informativă prezentată Curții Supreme de Justiție confirmă că Primăria mun.Chișinău a executat documentul executoriu nr.3-8222/08 din 24 noiembrie 2008 emis de Curtea de Apel Chișinău și a transferat la contul executorului judecătoresc suma de 53120 euro convertiți în lei moldovenești conform cursului oficial al Băncii Naționale a Moldovei din 02 martie 2015 ceea ce constituie 1084264,19 lei, care au fost eliberați creditorului.

Așadar, hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 24 noiembrie 2008 este integral executată de administrația publică locală.

Dat fiind că hotărîrea judecătorească este executată și intimații activînd și locuind în alt loc nu au probat care a fost necesitatea închirierii spațiului locativ în municipiul Chișinău, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe în partea încasării prejudiciului material și de a emite în această parte o hotărîre nouă de respingere a capătului de cerere cu privire la repararea prejudiciului material în mărime de 231000 lei.

Ministerul Justiției în cererea de recurs nu a contestat încălcarea dreptului lui Bujac Serghei și Bujac Natalia la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești și nu a probat lipsa prejudiciului moral.

Suma de 15000 lei încasată de instanța de apel este o sumă echitabilă ținînd cont de natura dreptului lezat, de caracterul și gravitatea suferințelor suportate, de comportamentul părților, de durata neexecutării hotărîrii judecătorești.

În conformitate cu art.96 alin.(1) și (1¹) Codul de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile.

Cheltuielile menționate la alin.(1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

Din conținutul normei de drept menționate rezultă că părții care a avut câștig de cauză i se restituie cheltuielile de asistență juridică dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat și numai în cazurile cînd acestea sunt reale, necesare și rezonabile.

Articolul 5 alin.(1) Legea nr.87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești, de asemenea prevede că în urma constatării faptului că a fost încălcat dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești, instanța de judecată decide asupra acordării unei satisfacții echitabile de la bugetul de stat în contul reparării cheltuielilor de judecată.

La 10 martie 2014 Bujac Serghei a încheiat cu avocatul Veaceslav Caragia contract de acordare a asistenței juridice în prezenta pricină.

Prin ordinul de plată nr.136767 din 10 martie 2014 se confirmă că Bujac Serghei a achitat Cabinetului Avocatului „Veaceslav Caragia” suma de 8000 lei.

Ținând cont de circumstanțele pricinii, prima instanță întemeiat a încasat cheltuielile de judecată pentru acordarea serviciilor de asistență juridică în sumă de 5000 lei, care este o sumă reală și rezonabilă.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că prima instanță și instanța de apel au interpretat eronat normele de drept material și au dat apreciere greșită circumstanțelor pricinii în partea încasării prejudiciului material, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe în această parte și de a emite o nouă hotărâre de respingere acestui capăt de cerere, iar în rest de a menține decizia instanței de apel în partea reparării prejudiciului moral și hotărârea primei instanțe în partea încasării cheltuielilor de asistență juridică.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b), art. 445 alin. (3) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e

Se admite recursul declarat de Ministerul Justiției.

Se casează parțial decizia Curții de Apel Chișinău din 26 martie 2015 și hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 01 iulie 2014, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Bujac Serghei și Bujac Natalia împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Consiliul municipal Chișinău și executorul judecătoresc Cațer Victor cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului material și moral, încasarea cheltuielilor de judecată și se emite în această parte o nouă hotărâre prin care:

Se respinge cererea de chemare în judecată depusă de Bujac Serghei și Bujac Natalia împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Consiliul municipal Chișinău și executorul judecătoresc Cațer Victor cu privire la repararea prejudiciului material.

Se menține decizia instanței de apel în partea reparării prejudiciului moral și hotărârea primei instanțe în partea încasării cheltuielilor de asistență juridică.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintei, judecătorul:

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii:

Maria Ghervas

Dumitru Mardari

Elena Covalenco

Sveatoslav Moldovan